

Dagens tema

- **Begrensninger i innsynsrett** hos forvaltningen etter offentleglova
 - Kan unntas
 - Skal unntas (taushetsplikt)
 - Forbud mot nettpublisering
- Andre **begrensninger** på **spredning og bruk** av personopplysninger
 - Straffelovens forbud mot å krenke privatlivets fred
 - Formålsbegrensningen i pol (§ 11 første ledd bokstav c)
 - Regler om identifikatorer – bruk av fødselsnummer (§ 12)

Illustrasjon: Lindeberg-saken

Oslo kommune
Kommunerevisjonen

Oslo kommun saksbehandli Lindebergsal

Det gjøres oppmerksom på at deler av rapporten jf. offl. § 13 første ledd, fvl. § 13 første ledd nr. 1.

Moxnes

NRK

NYHETER

SPORT

TV

RADIO

DISTRIKT

nrk super

YR

Norge

Siste nytt

Dokumentar

Klima

NRK Ytring

Politiet har
taushetsp

Tekst: NTB
Søndag 08.

– Jeg kom
uskyldig, s

Over ett år
saken ferd
ser fram ti

Bakgrunn
kommune
den såkalt
2011 ble b
Lindeberg

Pleieren b
samt en u

I den offer
publiserte
Kommune

– Det var i
opplysning
viktig å få belyst.

Rødt-lederen frifunnet i retten

Bjørnar Moxnes er i en enstemmig Oslo tingrett frifunnet for brudd på taushetsplikten.

- Glad for full frifinnelse

– Nå er jeg veldig glad. Vi skal bruke denne seieren til å kjempe for innsyn, sier Moxnes til NRK.

I januar i fjor offentliggjorde Moxnes informasjon fra en granskingsrapport om Lindeberg-saken, der en helsepleier ble beskyldt for samarbeid med taushetsplikt.

Journalist
Mari Reisjø
@marirei

MER OM NORGE

Oppdatert 15.09.2015, kl. 19:18

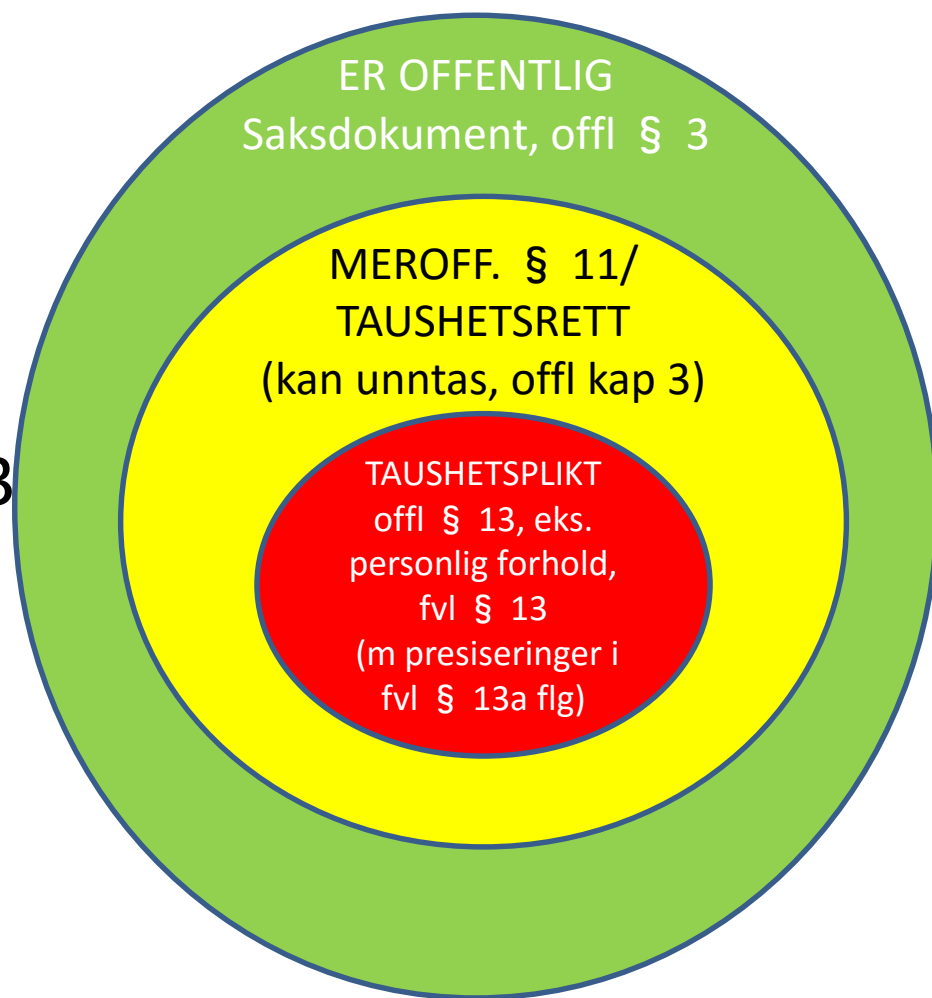
Fakta om rettssaken
mot Bjørnar Moxnes

> Rødt-leder Bjørnar Moxnes ble

UNNTAK FRA INNSYNSRETT

Innsynsrett, meroffentlighet og taushetsplikt

- **To typer unntak** fra innsynsrett etter offhentlighetsloven
 - **Kan unntas - rett** (offl. kap 3, ikke § 13)
 - **Skal unntas - plikt** (offl § 13, jf fvl § 13,)

Kan unntas (taushetsrett)

- Offl § § 14-27 **kan** gjøres unntak
 - § 14 for interne saksdokumenter
 - § 24 når det er påkravd fordi innsyn vil
 - ...motverke offentlige kontroll- eller regulerings tiltak
 - ...lette gjennomføring av straffbare handlingar
 - § 25 for tilsettingssaker, lønnsoppgaver
 - § 26 for bl.a. eksamensoppgaver, personbilde i personregister, fødselsnummer...
- § 11 merinnsyn **skal** vurderes
 - Er det et reelt og sakleg behov for å nekte innsyn?

Skal unntas (taushetsplikt)

- Offl § 13

Opplysninger som er underlagde **teieplikt i lov** eller i medhald av lov

- Fvl § 13 (sterkt forkortet!)

Enhver [...] arbeid for et forvaltningsorgan, plikter å **hindre at andre** får adgang eller kjennskap til [...]

- **1) noens personlige forhold**, eller
- 2) [...] forhold som det vil være av **konkurransmessig betydning** å hemmeligholde [...]

Hensyn bak taushetsplikt

- **Selvbestemmelsesretten** - sentral personverninteresse
- Forvaltningen **krever** opplysninger, nødvendig for saksbehandling
 - Uoppfordret: eks. [Ligningsl. kap. 4](#), [smittevernl. § 5-1](#)
 - På forespørsel: eks. lignl § 4-10, [tolloven § 14](#)
- **Taushetsplikt** for opplysningene hos forvaltningen
 - Bidrar til *tillit* mellom forvaltningsorganet og den enkelte
 - Verner om *konfidensialitet* og *privatliv*, og selvbestemmelsesretten (personverninteresse)
- Mange lovbestemte taushetsplikter
 - [Fvl § 13](#): plikter hindre ... uvedkommende ... kjennskap til ... **noens personlige forhold** ... visse drifts- og forretningsforhold
 - Presiseringer i fvl § 13a flg
 - Særlover: eks. [ligningsloven § 3-13](#)

Fvl § 13

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, plikter å **hindre** at **andre** får adgang eller kjennskap til det han i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om:

- **1) noens personlige forhold**, eller
- 2) tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av **konkurransemessig betydning** å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår.

Som personlige forhold regnes **ikke fødested, fødselsdato og personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bopel og arbeidssted**, med mindre slike opplysninger røper et **klientforhold** eller andre forhold som må anses som personlige. ...

- Hindre: både aktivt og passivt
- Andre: uvedkommende
- Noens personlige forhold er **alltid** personopplysninger (ikke omvendt).

Taushetsplikt

For

- Vanlig ønske holde hemmelig, med god grunn
- Kan skade, utlevere personen
- Gitt i tillit
- Skadevirkninger for framtidig forvaltningsarbeid

Mot

- Allmennhetens interesse i opplysningene

Noens personlige forhold – eksempler

«Noens personlig forhold»

- Helseopplysninger
- Straffbare forhold
- Politisk, religiøst ståsted
- Søknad om sosialstøtte
- Detaljer mht. økonomiske forhold, ut over skattelisteopplysninger

Ikke «noens personlig forhold»

- At personen er klient av nav, Lånekassen, medlem av store fagforeninger
- Hvilket arbeidssted, hvilke oppgaver han/hun har
- Lønn, reiseregninger til offentlig ansatte
- Personers utdanning, inkl. karakterer for høyere utdanning

Sammenligning med personopplysningsloven

- Tre ulike begreper – med **ulikt** innhold
 - Personopplysning ([pol § 2](#) nr 1)
 - Sensitiv personopplysning ([pol § 2](#) nr 8)
 - Noens personlige forhold ([fvl § 13](#), taushetsplikt)
- ”Noens personlige forhold” er alltid personopplysninger
 - Sensitive personopplysninger,
 - andre *følsomme/ intime/ utleverende* personopplysninger
- Mange personopplysninger er ikke ”noens personlige forhold”
 - og noen få sensitive personopplysninger er heller ikke noens personlige forhold

Hva er personlig forhold?

Eksempler

	Vanlige personopplysninger (pol)	Sensitive p.o. (pol)
Noens personlige forhold (omfattet av taushetsplikt etter forvaltningsloven)	Misligholdt gjeld i Lånekassen, privatøkonomi (unntatt skattelisteopplysninger)	Helseopplysninger, politisk syn
Ikke noens personlige forhold	Navn, fødselsnummer, bosted (med mindre disse røper klientforhold eller personlige forhold), at du er kunde i Lånekassa	Straffbart forhold i offentlig tjeneste

Sjekk karakteren til 123 Oslo- rektorer

Oslo kommune har vurdert Oslo-rektorene på 42 ulike punkter. Aftenposten har fått innsyn i samtlige vurderinger, her kan du se hvilke karakterer de får.

SKOLESJEFENS BEDØMMING

	Prøve- resultat i 2010	Mål i 2011	Prøve- resultatet i 2011	Karakter til rektor	Sammenlignet med i fjor
REKTOR VED HAUGEN SKOLE					
Andel 5. klassinger på lavest nivå i lesing i Nasjonale prøver	64,20 %	35 %	44,70 %	2	Forbedring i resultat på 31 %
Andel 5. klassinger på høyeste nivå i lesing i Nasjonale prøver	3 %	20 %	19,10 %	3	Seksdoblet forbedring
REKTOR VED SKØYEN SKOLE					
Andel 5. klassinger på lavest nivå i lesing i Nasjonale prøver	16,40 %	7 %	9,90 %	2	40 % forbedring av resultat
Andel 5. klassinger på høyeste nivå i lesing i Nasjonale prøver	41,10 %	60 %	49,40 %	2,5	20 % forbedring i resultat

“Hensynet til tilliten til det offentlige samt allmennhetens kontrollfunksjon tilsier at det gis merinnsyn [...] Fylkesmannen har etter dette kommet til at hensynet til innsyn tanger tyngre enn unntak i denne saken” [Fylkesmannens vedtak](#)

Unntak fra taushetsplikt (fvl § § 13a-13f)

Opplysninger kan spres hvis ...

•Ikke **behov** for beskyttelse, § 13a

- Til personene det gjelder
- **Samtykke** fra den som har krav på taushet
- Opplysningene **anonymiseres** (individualiserende kjennetegn er fjernet i tilstrekkelig grad)
- **Alminnelig kjent** eller alminnelig tilgjengelig

•**Andre hensyn** veier tyngre, § 13 b

- Innsyn for **parter** (kan bare brukes ifbm. saken (i.f.))
- Bruk som forutsatt
- Hensiktsmessig arbeids- og arkivordning mv.

•Lovbestemte unntak (kommer!), § 13f

•Annet

- Plikten varer i utgangspunktet i 60 år, § 13c
- Viktige unntak for forskning, § § 13d og 13e

Taushetsplikt vs. opplysningsplikt?

- **Utgangspunkt: Taushetsplikten gjelder**
 - “Bestemmelse i annen lov om rett eller plikt til å gi opplysninger begrenser ikke lovbestemt taushetsplikt, **med mindre** vedkommende bestemmelse **fastsetter eller klart forutsetter** at taushetsplikten ikke skal gjelde.”, fvl § 13f
- En rekke bestemmelser etablerer plikt til å gi opplysninger “uten hinder av taushetsplikt”,

– f.eks [barnehagel § 22](#)

Opplysningsplikt

- Helsepersonell. kap. 6
- [Folketrygd. § § 21-4, 21-4a](#)
- Folkeregistreringsl. § 12
- Barnehagel. § § 22 og 23

Meldeplikt

- [Helsepersonell. kap. 7](#)

Opplysnings”rett”

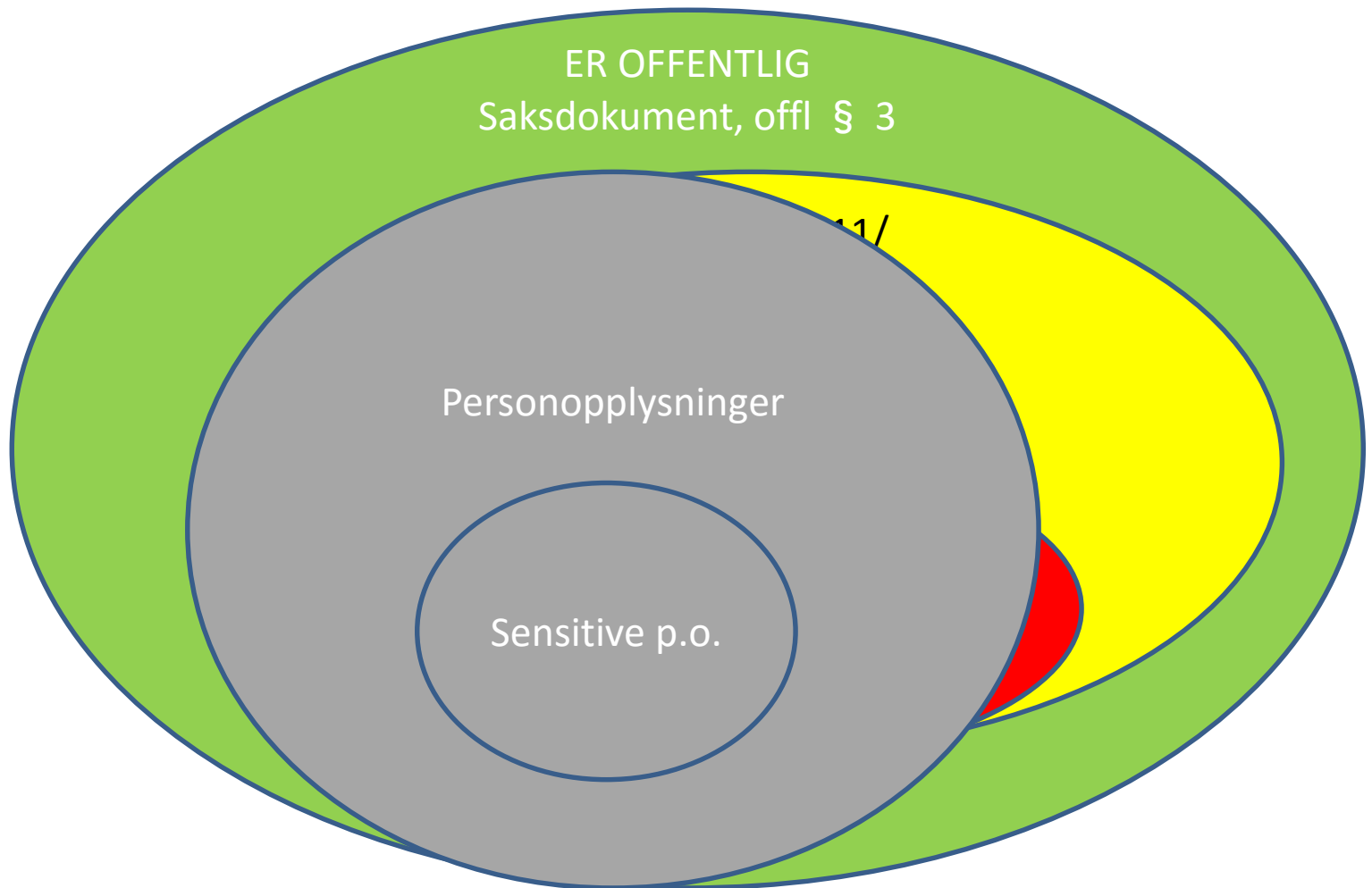
- [Helsepersonell. § § 24 og 25](#)

Krav til avgivelses-/innhentingsmåte

- [Ligningsl. § 6-16](#)

SAMMENLIGNING MED PERSONOPPLYSNINGSLOVEN

Kategorisering av forvaltningens personopplysninger

Unntaksbestemmelsen i pol

§ 23. Unntak fra retten til informasjon

Retten til innsyn etter § 18 og § 22 og plikten til å gi informasjon etter § 19, § 20 og § 21 omfatter ikke opplysninger som

- a) om de ble kjent, ville kunne skade **rikets sikkerhet**, landets forsvar eller forholdet til fremmede makter eller internasjonale organisasjoner,
- b) det er påkrevd å hemmeligholde av hensyn til forebygging, etterforskning, avsløring og rettslig forfølgning av **straffbare handlinger**,
- c) det må anses **utilrådelig** at den registrerte får kjennskap til, av hensyn til vedkommendes helse eller forholdet til personer som står vedkommende nær,
- d) det i medhold av lov gjelder **taushetsplikt** for,
- e) utelukkende finnes i tekst som er utarbeidet for den **interne saksforberedelse** og som heller ikke er utlevert til andre,
- f) det vil være i strid med **åpenbare og grunnleggende** private eller offentlige interesser å informere om, herunder hensynet til den registrerte selv.

Internettpublisering

– særregler i offentlegforskrifta

Internettpublisering – OEP

journalisten.no

Dobbelt så mange innsynsbestillinger

PRESSET: De ansatte ved UD's enhet for publikumskontakt har slitt med å holde tritt med dokumentbestillingene via OEP. Fra venstre Hans Jørgen Aabol, enhetsleder Helene Tonning Strand, Gerd Graholt og Camilla H. Greve. FOTO: KATHRINE GEARD

Utenriksdepartementet mest populær blant brukerne av nye Offentlig elektronisk postjournal.

A screenshot of the Offentlig Elektronisk Postjournal (OEP) website. The browser window shows the URL http://oep.no/nettsted/fad. The website has a header with navigation links for "Regjeringen.no", "Regjeringen Stoltenberg II", and "Departementene". The main heading is "OFFENTLIG ELEKTRONISK POSTJOURNAL" with the subtitle "En tjeneste fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet". A central banner reads "Velkommen til Offentlig elektronisk postjournal" and includes a paragraph about the service. Below this are two buttons: "Hvordan bruker jeg OEP? Klikk her for veiledning" and "Hva er OEP? Klikk her for informasjon". A search section titled "Hurtigsøk (siste uke) i dokumenter" features a search input field, a "SØK" button, and links to "Gå til søkesiden" and "Avansert søk". A sidebar on the left contains a menu with items like "Om OEP", "Til forsiden", "Regelverk", "Bruke OEP", "Søk i OEP", and "Statistikk". The footer contains contact information for the Directorate for Management and ICT.

Særregler for forvaltningens internettpublisering

- Internett gir særlige personverutfordringer
- [Offentlegforskrifta § 6](#)
 - OEP – **plikt** til internettpublisering av **journalen**, for statlige, sentrale organ som fører e-journal. Dog:
 - **Skjerming** mot navnesøk etter ett år
 - § 7-opplysninger (se nedenfor) skal **skjermes**
- Offentlegforskrifta § 7
 - **Kan publisere dokumenter, men ikke**
 - Taushetsbelagte opplysninger (!)
 - Sensitive opplysninger
 - Fødselsnummer og lignende
 - Lønn (unntatt ledende stillinger)
 - Opplysninger som kan unntas etter § 9 (PST, adopsjon, avleverte saker m.v.)

STRAFFERETTSLIG VERN MOT PUBLISERING

Strafferettslig vern - offentliggjøring

- Strl § 267 første ledd: ”Den som gjennom **offentlig** meddelelse **krenker privatlivets fred**, straffes med bot eller fengsel inntil 1 år.”

Formålsbegrensningen, og bruk av fødselsnummer

Bruk av fødselsnummer (o.l.), pol § 12

- Fødselsnummerets egenskaper
 - Unikt, varig navn (identifikator) på en person
 - Egnet til **samkjøring, kobling** av ulike opplysninger
 - Misbruk til legitimasjon/autentisering
- Lovens krav, pol § 12
 - Bare ... når ... saklig behov for sikker identifisering og ... **nødvendig** for å oppnå slik identifisering
 - Datatilsynet kan pålegge bruk
- Forarbeider
 - Alternativer (kundernummer osv.)
 - Konsekvenser av forveksling
 - Samfunnsbehov

Formålsbegrensningen, pol § 11

- Bruk av innsamlede opplysninger til *uforenlig* formål krever samtykke, [pol § 11 første ledd bokstav c](#)
- Høyesterettsdom 2013 (Rt-2012-1556) – [Avfallsservice](#)

Spørsmål

Spørsmål

- I hvilken grad kan du få innsyn i lønnsopplysninger?
- Kan opplysningene legges på nett?

Svar

– innsyn i lønn

- **Den offentlig ansattes lønn** er ikke taushetsbelagt, og vil framgå av saksdokumenter det kan kreves innsyn i. [Offl § 3](#).
 - Unntatt hvis dette røper hemmelige oppdrag mv.
- Opplysningene kan ikke legges på nett av forvaltningen, jf. [offlf § 7.2 litra e](#)
 - Unntak lederstillinger, kan publiseres
- Presiseringer i [veilederen](#) pkt 6.2.3.2

Spørsmål?